

Motion till riksdagen

2010/11: MJ211

av Jan Ertsborn m.fl. (FP)

Kastrering och märkning av katter m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om katters situation.

Motivering

Första maj 2008 började Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om hållande av hund och katt att gälla. Bestämmelserna sätter en lägsta nivå och talar om vad som minst måste vara uppfyllt för att en hund eller katt ska må bra och kunna bete sig på ett naturligt sätt. De nya reglerna handlar bland annat om att hundar och katter ska få tillsyn minst två gånger om dagen och ska få sitt behov av social kontakt tillgodosett. De nya bestämmelserna omfattar således även katter, som inte alltid likställs med hundar i lagstiftningen.

De nya bestämmelserna omfattar tyvärr inte det som är det verkligt stora problemet och tillika en mycket viktig djurskyddsfråga – nämligen det ständigt ökande antalet hemlösa och övergivna katter som far illa.

Det kraftigt ökande kattbeståndet kräver omedelbara åtgärder. Enligt organisationen Manimalis ökade antalet katter från 1,2 miljoner till 1,6 miljoner mellan 1998 och 2004, dvs. en ökning med ca 400 000 katter. Antalet katter torde ha ökat väsentligt även efter 2004.

Ingen vet exakt hur många de hemlösa katterna är men man räknar idag med att det finns ca 100 000. Med tanke på att ett okastrerat kattpar beräknas få två kullar med i genomsnitt 2,8 överlevande kattungar som i sin tur får två kullar med lika många överlevande kattungar osv. är det lätt att förstå att kattproblemet är överhängande. På köp- och säljsidorna på webben kan man konstatera att tusentals katter är till försäljning eller söker nya hem. I våra lokaltidningar finns dagligen annonser om upphittade katter. Tyvärr är tillgången på katter betydligt större än efterfrågan. Därför har många katter inget

Fel! Okänt namn på

värde. Vem som helst kan få en katt helt gratis. Kattens status och värde måste höjas genom att vi minskar kattstammen.

Kattklubbar, katthem, miljökontor, poliser, veterinärer och andra djurvänner kan alla intyga att antalet katter som är hemlösa och som far illa är ett reellt problem. Till detta kommer problemen i våra bostadsområden där många irriteras av "kattplågan" och som snarare vänder sitt missnöje mot katten i stället för mot oansvariga kattägare. Cirka 100 ideella katthem i landet gör ett fantastiskt jobb – ofta med mycket små ekonomiska resurser – men kan bara ta hand om en bråkdel av de hemlösa katterna. Hur många katter de än tar in och placerar ut i hem står ändå en lika lång kö av katter "utanför dörren" till katthemmet. Många ovälkomna kattungar kommer därför till världen för att avlivas – ibland med primitiva metoder. Andra lämnas vind för väg någonstans eller blir kvar vid sommarstugan. Resultatet av det bristande ägaransvaret blir att katten förvildas, drabbas av skador och sjukdomar, kanske svälter eller fryser ihjäl och ställer till med stor irritation i bostadsområdena. Vi har svårt att tänka oss att släppa ut våra hundar, får, getter, kor och hästar och hoppas på att de ska klara sin egen försörjning vintertid, men tusentals katter överges och lämnas åt sitt öde varje år. Det är hög tid att det ställs krav på kattägarna. Det kan ske genom att de blir ålagda att registrera, märka och kastrera sina katter – såvida de inte används till avel.

I lagen om tillsyn över hundar och katter finns reglerat vilket ansvar djurägarna har vid hållandet av dessa djurslag. Lagen bör stärkas så att samma krav ställs på kattägare som på hundägare när det gäller ansvar och tillsyn. Det är dags att ändra på synen att katter ska få springa fritt och föröka sig och därmed riskera att fara illa och därtill ställa till olägenheter för andra. Det bör ställas särskilda krav på kattägare när det gäller tillsynen i tätbebyggda bostadsområden. Det bör också enligt djurskyddslagen vara brottsligt och förenat med sanktioner att överge sin katt.

I en kvällstidning den 29 oktober 1997 fanns ett reportage om katter. Av det framgick att kattlagen förberetts i 54 år. Dåvarande minister Annika Åhnberg fanns på bild med en katt i famnen och lovade att man skulle fatta beslut om obligatorisk märkning och registrering av katter. Så blev det inte. Nu har ytterligare tretton år gått utan att någon lagstiftning kommit på plats.

Miljö- och jordbruksutskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat denna motions förslag.

Av 2006/07: MJU13 framgår bl.a. att den s.k. Hundansvarsutredningen, SOU 2003:46, inte omfattar katter och att det i dagsläget inte finns något underlag för lagstiftningsåtgärder i detta avseende. Det pågår beredning av frågorna i Regeringskansliet, men tillsynsfrågorna beträffande katter är mer komplicerade än beträffande hundar. "Sammanfattningsvis kan således konstateras att nu gällande regelverk ställer vissa krav på kattägare vad beträffar tillsyn samt att arbete pågår inom Regeringskansliet med frågorna. Utskottet är medvetet om problematiken och kommer också att följa de kommunala initiativ som tagits för utarbetande av föreskrifter på detta område. Något riksdagsuttalande framstår inte som behövligt."

Av betänkande 2007/08: MJU5 Tillsyn över hundar och katter framgår bl.a. att det inte föreligger tillräckligt starka skäl för att införa bestämmelser om

Fel! Okänt namn på

märkning och registrering av katter. Vidare anser regeringen att det saknas tillräckligt underlag för att införa ytterligare bestämmelser om tillsyn av katter. Utskottet delar regeringens bedömning. Man hänvisar till att katter omfattas av djurskyddslagens bestämmelser. Enligt utskottet har Svenska Kennelklubben (SKK) ett frivilligt kattregister där ca 430 000 katter har registrerats av sina ägare. Vidare har utskottet erfarit att Sveriges Kattklubbars Riksförbund (Sverak) i början av nästa år kommer att introducera ett kostnadsfritt ID-register för katter.

I betänkande 2006/07: MJU13 var utskottet således medvetet om problematiken och skulle också följa de kommunala initiativ som tagits för utarbetande av föreskrifter på detta område. I betänkande 2007/08: MJU5 anser utskottet att det saknas underlag för att införa nya bestämmelser.

Man anför också att SKK har ett frivilligt register där 430 000 katter har registrerats av sina ägare. Problemet är dock inte ansvarfulla kattägare som registrerar och ID-märker sina katter. Problemet är de facto de ägare som inte tar ansvar.

Tillsynsfrågan beträffande katter är inte mer komplicerad än beträffande hundar. Det handlar ytterst om synen på katten och ägaransvaret. Det finns tyvärr många myter och okunskap vad gäller katter – även i riksdagen. För somliga är denna viktiga djurskyddsfråga en ”icke-fråga” eller ”nonsensfråga”. Andra anser att just denna djurskyddsfråga inte är en fråga för riksdagen. Någon har uttryckt att man tar ifrån katten ”rätten till det roliga att föröka sig” om man förordar kastrering. En del tror att man måste hålla katten i band ute på bondgårdarna. Denna okunskap innebär i förlängningen att tusentals katter lämnas åt sitt öde varje år i ett land som anser sig ha mycket långtgående djurskyddslagar.

Frågan om kattens status, om behovet av märkning och kastrering, om ägaransvar och kattens självklara rätt till samma skydd som andra husdjur har beretts tillräckligt många år. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

I januari 2008 överlämnade Djurskyddet Sverige 109 000 namnunderskrifter till Jordbruksdepartementet för ett krav på obligatorisk märkning och registrering av katter. Djurskyddet har dessutom fått stöd genom omfattande kommunenkäter där man anser att skärpt lagstiftning för katter är nödvändig och efterfrågad. Trots det allmänna stödet för en skärpning vill regeringen inte skärpa lagen. Kattfrågan kan inte längre ignoreras. Övergivna katter är ett djurskyddsproblem. Den socialdemokratiska regeringen beredde kattfrågan under årtionden. Den nuvarande regeringen anser tyvärr att det inte finns tillräckligt underlag för en lagskärpning. Därför återstår för regeringen att tillsätta en kattutredning som leder till en lagstiftning som skyddar katter mot onödigt lidande.

Ensamma människor och hemlösa katter

Det finns många i Sverige som upplever en stor ensamhet. Inte minst gäller det äldre personer. I ett samhälle med högt tempo har anhöriga och vänner inte alltid tid att vara närvarande. Kanske bor nära och kära långt ifrån

Fel! Okänt namn på

varandra, vilket omöjliggör en regelbunden kontakt. Ensamheten har blivit något av ett folkhälsoproblem.

Samtidigt finns tusentals hemlösa katter. På Solgläntans katthem i Vallentuna har personalen både träffat många ensamma människor och tagit hand om många övergivna katter, vilket har beskrivits i tv-programmet "Fråga doktorn". Solgläntans koncept att erbjuda en övergiven katt till en person som känner sig ensam har varit lyckosamt. Den som är ensam får sällskap, får någon att bry sig om och möjligheter till värme och beröring, vilket anses viktigt för människans välbefinnande. Den övergivna katten får ett nytt hem. Riksdagen bör därför uppmärksamma och uppmuntra kommunerna att använda sig av konceptet som löser två problem i dagens samhälle.

Stockholm den 21 oktober 2010

Jan Ertsborn (FP)

Ulf Nilsson (FP)

Maria Lundqvist-Brömster (FP)